MUDr. Jan Cimický

životní zpověď i osudová setkání

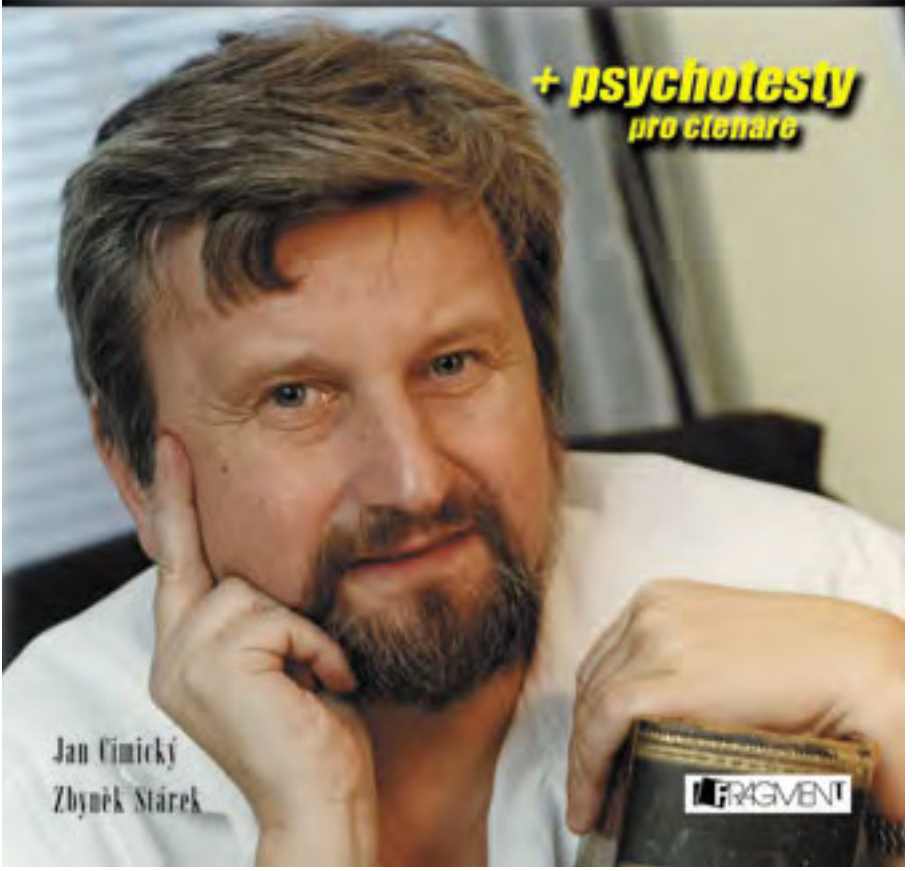

MUDr. Jan Cimický – životní zpověď i osudová setkání

Vyšlo také v tištěné verzi

www.fragment.cz

Doporučujeme další e-knihy:
MUDr. Jan Cimický – Psychotesty a desatera na každý den
Pavel Kantorek – Žoužel a jiné povídky

Jan Cimický, Zbyněk Stárek
MUDr. Jan Cimický – životní zpověď i osudová setkání – e-kniha
Copyright © Fragment, 2011

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Už se s Honzou známe, jak se říká, nějaký ten pátek. Vlasy prošedivěly, ale chuť do práce zůstává. Jsme stejný ročník, i když Honza je o pár měsíců starší… anebo já mladší…? Tak tohle on používá podle toho, jak se mu to zrovna hodí…, ale nic to nemění na faktu, že už to bude šedesát let, co jsme na tomhle světě…

Díky nakladatelství Fragment bych byl rád, kdyby tahle knížka byla takovým naším společným dárkem…

MUDr. Jan Cimický

životní zpověď i osudová setkání

Jan Cimický
Zbyněk Stárek

FRAGMENT

bsah

Úvod 7

Část I Jak se z básníka stává psychiatr. 9
Kořeny domova 9
Touha po poznání 12
Ryby. 13
Kopec nad Dejvicemi 15
Škola hrou?. 17
Dědeček, babička a celá naše rodina 19
Můj bratr Petr. 20
Senzační prázdniny. 21
Jmenovala se Jiřinka. 22
Vynikající parta 23
Jak jsme dělali delegaci 23
Majerová a naše divadlo 25
Na návštěvě u Vlasty Buriana 26
Bylo mi třináct. 27
Naše rošťárny 28
Moje první básnička 30
Začala střední škola. 32
Seifert je můj osud. 34
Mezi básníky 37
Pomalu končí střední škola 38
Poslední prázdniny 39
Setkání s Francoise 43
Budeme se stěhovat. 44
Rovnou do prvního ročníku 45
Zazvonil jsem na Jarmilu Glazarovou 46
Nadějný rok 1968 49
Budu chirurg nebo psychiatr. 51
Jak se z básníka stává psychiatr 54

Část II …a z psychiatra básník 55
Kamarádi z Hanspaulky 55
Tak to nepude. 57
Pozor, vizita! 57
Jak mi volal Štěpánek 58
Jak hrál Hanzlík blázna. 59
Bezprostřední Luděk Nekuda 61
Jirka Krampol. 64
Jak jsme v Harrachově udíleli Nobelovu cenu. 82
Setkání se slavnými a významnými osobnostmi. 84

Část III Francouzská zastavení 94
Paříž, má láska. 94
Anick a Joffrey 96
Jean Lefebvre 99
Setkání s Jeanem Maraisem 101
Živá legenda – Jean Paul Belmondo 102
Elán a šarm – Annie Girardotová 104
Louis de Funès a Michel Galabru 121
„Bonjour, monsieur Noiret!“ 122
Mozaika osobností 126
Nerezavějící láska 127

Část IV Tak trochu jinak. 129
Svědectví o naději 129
Desatero otázek 135

Část V A něco pro vás 142
Test: jste trpěliví a vytrvalí? 142
Test: jak se umíte rozhodnout? 145
Test: máte sportovního ducha? 149
Test: potřebujete dovolenou? 152
Test: je vaše partnerka žárlivá? 155
Na úplný závěr 158

Bibliografie 163

Úvod

JAN CIMICKÝ
Lékař našich duší

S některými lidmi je vám příjemně okamžitě. Jste ochotni se jim svěřovat a jaksi bez velkého uvažování jim důvěřujete. Proto mám rád MUDr. Jana Cimického. Je to přesně tenhle typ člověka. I když se dlouho nevidíme, jakmile se setkáme, ihned si máme o čem povídat. Moje starosti jako by ustupovaly do pozadí a já si začínám uvědomovat krásu konverzace s inteligentním člověkem. Musí to být dobrý lékař, říkám si vždycky znovu a hovor s ním prodlužuji, neboť mě doktorův hlas nejenom uklidňuje, ale i naplňuje příjemným pocitem porozumění.

Na Janu Cimickém mě fascinovalo vždy i to, co všechno stačí. Každý den se především věnuje svým pracovním úkolům v Modré laguně. Nic neodbývá. Jednomu by to stačilo ke každodennímu štěstí i ke každodennímu vyčerpání. Janu Cimickému ne. Volný čas pro něho znamená další studium nových poznatků v medicíně, psaní detektivek, básní, povídek. Připočteme-li k tomu, že tento zajímavý člověk i překládá, věnuje se divadlu, zajíždí na besedy, má fungující rodinu a kupodivu i spí, nestačíte se divit, co se do čtyřiadvaceti hodin všechno vejde. Nestačíte se divit, že tento muž nemá tik v oku, netrhá co chvíli hlavou a zběsile neposkakuje. Naopak je klidný, vyrovnaný, mnohdy jde domů i procházkou přes Hradčany, které miluje, a když mu voláte, právě venčí psa.

Jednu dobu jsem si myslel, že Honza Cimický má dvojníka, kterého si najal, aby z nás všech dělal blbce, objevoval se tu i onde a svou přítomností na několika místech současně nám dokazoval, jak my, jeho přátelé (obyčejní smrtelníci) jsme neschopní a nevýkonní. Bohužel pro nás – není tomu tak. Doktor Cimický tohle všechno, a ještě něco navíc, stačí úplně sám. A navíc je přesný. Všude je včas, auto má naleštěné a na stole pořádek. Kdybych byl mladá slečna, určitě bych se do něho zamiloval. Ale to mu nehrozí. Jsem zralý muž, a tak Honzovi z mé strany hrozí jen upřímné přátelství a obdiv i díky za spolupráci s Divadlem Jiřího Grossmana.

Miloslav Šimek
(v Praze 1995)

Část I

Jak se z básníka stává psychiatr...

Kořeny domova

Kde je vlastně skutečný domov člověka? Někde tam, kde má své dávné kořeny, o nichž možná ani neví, ale přece ho přitahují k místům a krajinám?

Je domov spojený s dětstvím, s dotekem, kde jsme se narodili a odkud jsme začali poznávat svět kolem?

Jan Werich a Jiří Voskovec tvrdili, že domov je tam, kde jsme jako kluci hráli kuličky. A kdosi jiný řekl, že se dobře cítí všude, kde si může odložit klobouk na věšák a posadit se.

Asi každý člověk má v sobě jinou míru vazby k domovu a každý jej chápe jinak.

…Vím o sobě, že já jsem strašně připoután k této malé zemi, a když jsem někde na cestách, už po několika dnech na mne dopadá podivný prchavý stesk. Najednou si člověk uvědomuje drobné detaily, kterým dřív, před tím, vůbec nepřikládal důležitost.

Když jsem před mnoha lety trávil více měsíců ve Francii, kterou miluji a kde se cítím volně a příjemně, přesto se mi stávalo, že mne opakovaně probouzel sen: ležel jsem na krásné a voňavé jizerskohorské louce, plné šťavnaté trávy a barevných květů, slunce pražilo a já jsem cítil tu opojnou čerstvou vůni. Přestože jsem dlouho předtím v Jizerských horách nebyl, najednou se mi začaly vracet a připomínat… Jak jsem v tu chvíli toužil být paradoxně nikoli v Paříži, ale někde na Malé Jizerce, jít loukou až na Smědavu anebo stoupat z Harrachova na Dvoračky a přes Kotel až k Labské boudě! Projít nad Obřím dolem a zastavit se na krkonošském hřebeni u pramenů Labe… Byl to sugestivní sen. Od té doby každý rok, byť na jediný den, vracím se do těch snových míst. Snad i proto, že jsem si je nesl v cizině někde v koutku duše s sebou!

Zvláštní věc, nejvíc mi přitom tenkrát, po několika měsících pobytu v cizině, chyběly docela prozaické věci: znojemské sladkokyselé okurky, voňavá opečená klobása z Václavského náměstí s obyčejnou hořčicí a krajíc měkkého, ještě teplého, venkovského chleba…, až se mi sbíhaly sliny při pouhém pomyšlení!

Aby mi udělali radost, dostal jsem tenkrát od přátel pětikilovou plechovku okurek. Otevřel jsem je hned večer a celou tu obrovskou konzervu jsem zcela barbarsky spořádal. Dokonce i zbylý lák jsem vypil. Jak mi to chutnalo! A nic, žádná střevní nebo jiná komplikace. Třeba jsem se tolik těšil, že to muselo dopadnout dobře!

Myslím, že po několika měsících pobytu v cizině v podstatě každý prožívá nějakou krizi. Někdo ji zapudí, zvládne, zaměstná se a nedovolí citům, aby zvítězily nad myšlenkami a vzpomínkami. Ale není to snadné. Stávalo se mi, že jsem jel pařížským metrem a najednou jsem měl pocit, že slyším češtinu. Kdepak, byla to jen iluze. Když jsem se zaposlouchal opravdu pozorně, mluvili ti lidé většinou francouzsky.

Ale jednou, padal na mě trochu smutek a potřeboval jsem vyjet mezi lidi. Nasedl jsem na předměstský vláček, který mne vždycky odvážel z nádraží v La Vérrière za půl hodiny až na Montparnasse. Vláček přijížděl od Rambouillet a já přistoupil do vagonu, kde si povídala jakási větší společnost. Někteří v ní byli úctyhodně staří. Posadil jsem se na volné místo mezi ně, zabrán do svých úvah a myšlenek, a teprve po chvíli jsem si uvědomil, že ti lidé nemluví francouzsky. Znělo to libozvučně a já rozuměl každé slovo… Zaposlouchal jsem se. Mluvili rusky! Zvláštní změna. Rozuměl jsem jim k mému vlastnímu překvapení každé slovo a asi to bylo na mé tváři rázem znát! Zpozorovali to.

„Myslím, že tady někdo rozumí rusky," pronesl významně jeden z nich.

Co jsem měl dělat? Přiznal jsem se. A v tu chvíli mne obklopili, jako kdyby potkali někoho obzvlášť blízkého.

„Já nejsem Rus," povídám, „já jsem Čech, z Prahy!"

„Ach, z Prahy!"

Byla to skupina emigrantů, kteří přišli do Paříže z Petěrburgu hned po Říjnové revoluci. Ti mladší se tu už narodili. Jakou měli radost, že potkali v tom jejich novém světě, kde si v podstatě přivykli, někoho, s nímž mohou mluvit svým jazykem, jako když jsou jen mezi sebou. V daleké cizině svým jazykem!

„Nemáte hlad? A máte kde bydlet?" nabízeli mi své přátelství i statky.

„Jen přijďte mezi nás, je to kousek od mostu Alma. My víme, že je vám smutno!" Bylo to poprvé, že si toho někdo všiml!

Vystoupili ve Versailles. Než se dal vlak zase do pohybu, shromáždili se všichni na peronu a mávali mi, dokud vlak nezmizel.

Už jsem je nikdy nespatřil, ale budu si do smrti pamatovat, jak krásný pocit to byl, když vám někdo, daleko od domova, nabídne kus srdce.

Vím, že jsou lidé, kteří se nikdy netrápí. Ať budou žít kdekoli, najdou si tam snadno nový styl života, zapustí nové kořeny a zvyknou si na nové podmínky. Mohou tak žít v Evropě, v Africe nebo v Americe a určitě nikdy nestrádají. A možná se v novém domově cítí i lépe než v tom předchozím. Ale znám i ty, co v emigraci prožívají nesmírné trápení a padá na ně hluboká deprese…

Vím však, že mým domovem je navzdory tomu všemu právě i Paříž! Když mohu přijet na pouhých pár dnů, projít ta nejmilejší místa, třeba po rue Mouffetard, na Montmartru či u Seiny, jako bych nadechoval zvláštní pohodu a harmonii.

A pak se šťasten mohu zase vrátit do Prahy!

Jsou místa, kde se člověk necítí jako v cizině, navzdory jazyku, kterému nerozumí a nechápe význam slov. Jde spíš o atmosféru, která jako by umožňovala chápat.

Myslím, že nejtěžší je však získat v novém prostředí skutečné přátele, s nimiž člověk může upřímně sdílet své city, obavy i radosti, kteří se stanou i součástí náplně volného času a vstoupí do jeho života, kde nahradí vše, co bylo předtím. Tak nějak totiž funguje naše psychika – něco za něco!

V práci, pokud má člověk štěstí a zařadí se, je to obvykle samozřejmé. Mnohem horší je však osamělost po práci, kdy ještě více zesiluje pocit izolace. Ať v okruhu několika málo blízkých a spřízněných duší, či v absolutní samotě, bývá trýznivý. Psychiatři tomu říkají syndrom z vykořenění, ve Francii je to déracinnement, v Rusku syndrom z „putěšestvija". Jeho obraz se může srovnat s hlubokou depresí, kde téměř vymizí radost ze života, chuť bojovat, člověka opřede únava a apatie. Je třeba ji léčit!

Ptal jsem se mého nejznamenitějšího kamaráda, s nímž jsem vyrůstal od dětství, Jirky Lamberka, jak dokázal při své citlivosti přivyknout. Je také lékař a žije již víc jak třicet let v Miami, v USA. „Musel jsem si zapamatovat, že jsem tady doma. A musel jsem tomu uvěřit," řekl mi.

Dokázal to, ale stejně se nyní rád vrací, a stále častěji.

Samozřejmě, vždyť tady jsme spolu hráli kuličky…

Touha po poznání

Zrození života je bezesporu největším zázrakem současného vesmíru. Lidé dnes mnohem více vědí o smrti, o umírání, ale o životě víme ještě pořád velice málo. Proto se odjakživa pokoušíme z hvězd nebo jiných údajů vyčíst, jaký bude ten, který se právě narodil.

Co všechno asi ovlivňuje náplň našeho života na této zemi, co ovlivňuje soulad a rozvíjení vlastností a talentu?

Ano, porozumět sami sobě!

Tato odvěká touha člověka poznat úskalí života! Skutečná a nezvratná osudovost neexistuje – to právě člověk má ve svých rukou veškeré možnosti tvořit harmonii a štěstí – ovšem s jednou podmínkou: jestliže obětuje svou pýchu za pokoru, nesnášenlivost za citlivé vnímání druhých a naučí se odpouštět. Pak má všechny šance před sebou. Na jejich prahu je poznání. Nahlédnout do vlastní duše, pocitů a obav, a třeba si nastavit i neúprosné zrcadlo pravdy.

Jsou chvíle, kdy nás nějaká síla táhne, láká a přitahuje. A my se proto vracíme na místa dávno známá. Podvědomě hledáme své vlastní stopy. Zbyly tu jistě i po letech. Snad je v nich skryta odpověď na otázku, jací jsme a jací jsme mohli být, kdybychom správně pochopili neviditelné signály, které k nám vysílá svět, co nás obklopuje. Vracíme se na místa, která nám byla blízká, jako bychom v nich hledali i sílu, když nám dochází. Naše stopy. Místa dětských her. Dávné cesty ke škole. První lásky a zklamání. To všechno je odraz našeho života.

Zastavme se v nekonečném shonu dnešního světa na malou chvíli načerpat trochu harmonie od unavených buněk našich vzpomínek, touhy i představ. Jen na chvíli. Sedněte si pohodlně a uvolněte se, aby vás nic netlačilo. Odložte na okamžik i všechny starosti a nejistou úzkost. Zavřete oči. Nechte jen své myšlenky a pocity dál plynout, volně a klidně, jako se řetězí vzpomínky.

Možná že se už i trochu usmíváte: a právě v tom je klíč, který otvírá lidskou duši.

Kolik generací už chtělo vstoupit do té neznámé hlubiny, alespoň klíčovou dírkou pohlédnout do vesmíru na zákonitosti našeho světa, našeho žití a pochopit je. Naučit se předpovídat, a zároveň se toho bát, paradoxně toužit poodhalit budoucnost, a přitom se obávat pohlédnout pravdě do očí, poznat to, co jen přirozeným během času přichází a odchází. Možná že to můžeme ovlivnit. A tahle možnost vzrušuje a láká.

Až se hlava zatočí, když na jasné obloze spatříte za teplé a průzračné noci krystalky vzdálených hvězd.

A v tu chvíli nás napadá, že přece musí existovat nějaká míra poznání, kterou jen tušíme. Tajemství toho, co nám neznámá síla vložila, to, co v nás dříme od narození, ale co musíme objevit sami, pěstovat a rozvíjet a možná i potlačovat, aby nás to nakonec neovládlo. Znamení zvěrokruhu – odvěká touha pochopit zákonitosti po staletí odpozorované.

Můžeme jim věřit i nevěřit, řídit se jimi i odmítat je, brát je doslova a vážně i žertovat. Jsou tu: Beran i Býk, Blíženec s Rakem, Lev, Panna i Váhy, Štír, Střelec i Kozoroh a také Vodnář a Ryby – dvanáct období každého roku.

Jsou v nich uloženy prvky povah, vlastnosti dobré i zlé.

Ryby

…Narodil jsem se 23. února a patřím do horoskopu Ryb. Ryby jsou dvanácté znamení zvěrokruhu, kterým se roční cyklus uzavírá. Je to znamení vodní a stejně jako Vodnář i Kozoroh symbolizují Ryby dospělost a jsou předzvěstí nového začátku…

Lidé v tomto znamení narození jsou prý velkorysí, nerealističtí a roztržití, většinou milí a mírní a vše, co dělají, činí s hlubokým nasazením a citem. Jsou obětaví, jemní, citliví i proměnliví a snad trochu i tajuplní. Pracují s nevýslovnou tvrdošíjností a sveřepostí, ale potřebují k tomu i vhodné podmínky. Nastane-li v jejich životě nejasnost či nejistota, snaží se ji rychle vyjasnit, vysvětlit a zahladit. Rybám nesvědčí kalná a neprůhledná voda, trápí je. Jejich předností je i jistá míra sebekritičnosti a skromnosti, netouží po vyhřátých místech na výsluní, nejsou žárliví ani závistiví a vždy pomáhají druhým, pokud si pomoc zaslouží. Mnohdy jsou poněkud tajuplní, ale vždy mají sklon k charitě. Mohou to být i puntičkáři, které rozladí drobnosti. Protože se v životě řídí spíše intuicí, postrádají rozhodnost. I při nutném rozhodování se řídí svým okamžitým instinktem. Neradi úřadují, ale umějí svým příkladem strhnout druhé. A raději chválí, než kritizují.

Ryba je snivá, zdá se druhým neproniknutelná a někdy i nejistá. Nikdo však neumí hovořit o lásce lépe. Ryba touží být milována, hřejivě a bez výhrad. Díky mimořádně silné fantazii prožívá velice bohatý milostný život. Sny jsou však pro toto znamení často důležitější než realita, snad i díky tomu je Ryba schopna vidět, co jiným uniká.

Nejsou, pravda, vždy nejspolehlivějšími partnery a, v praktickém životě často selhávají a dožívají se různých zklamání.

Rybám příliš nezáleží na hmotných statcích. Jsou spontánní a dobrosrdečné a mají umělecké nadání. Přestože bývají nedůsledné, jsou okouzlující, chápající a něžné. Mívají i vynikající léčitelské schopnosti. Mohou se ovšem dostat i do negativní polohy: pak jsou velice nepraktické, nespolehlivé, líné, fanatické, sebelítostivé a náruživé. Toto znamení je podle orientální astrologie spojeno se znamením Zajíce. Podle orgánových hodin toto znamení řídí dobu mezi 5. až 7. hodinou ranní, kdy je maximum činnosti tlustého střeva. Lidé narození v tomto znamení patří mezi skřivánky, jsou časní a hned zrána jsou činorodí. Zajíc tedy kontroluje aktivitu Ryb a přináší tomuto znamení i další vlastnosti. Číňané věří, že právě zajíc je symbolem dlouhověkosti a prý i nejšťastnějšího znamení zvěrokruhu.

A čím jeho vliv ovlivňuje rybí osud?

Je oblíbený, nesnáší násilí a hrubost, má smysl pro krásu, humor a slušnost, stejně jako korektnost ve vzájemných vztazích. Má bystrý úsudek, bývá gurmán, umí se dobře ovládat, nereaguje otevřeným bojem, nevolí přímý konflikt, ale nezapomíná. Jeho hlavním heslem do života je: žít a nechat žít. Nechce být druhým na obtíž, zarmucovat je, chce žít se všemi v míru a pochopení, ale nemá rád vetřelce. Všem trpícím dokáže poskytovat rychlou a účinnou pomoc. Dokáže se uskrovnit a zříci se všeho.

Pro Ryby jsou prý typické: duhové barvy, z kovů a nerostů platina a korál, z drahokamů například topas, akvamarín a diamant a z vůní tymián. Jejich planety jsou Merkur a Jupiter, tón H, číslo 11 a dny úterý a čtvrtek.

Ve znamení Ryb se narodil spisovatel Karel May, George Harrison, Elisabeth Taylorová, Bedřich Smetana i Albert Einstein, ovšem i tenisté Jan Kodeš, Ivan Lendl a Helena Suková nebo Jurij Gagarin, Michail Gorbačov a také Miroslav Horníček nebo Josef Kroner a psychiatr Vladimír Vondráček. A také Jirka Lamberk.

…Domnívám se, že život v tomto vesmíru nemůže zmizet úplně… Končí-li jeden život, duše se přenáší jinam, možná i na jinou planetu, možná i sem, zase mezi nás. Daly by se o tom vést dlouhé diskuse. Podstatné však podle mne je to, co člověk dělá.

A já jsem si vždycky říkal – jenom nepodlehnout pocitu, že už je všechno dokonalé. Člověk, který se dokáže nadchnout pro nejrůznější naivity, ztřeštěné nápady a různá dobrodružství, ten zůstává stále mladý…, jeho biologické zrání probíhá mnohem pomaleji než jeho fyzikální věk. Teprve v okamžiku, kdy je spokojen sám se sebou a nechce nic měnit, začíná stárnout.

Ať tedy nikdy nekončí klukovské fanfarónství…!

Kopec nad Dejvicemi

…Rod Cimických přišel kdysi velice dávno, po pádu Cařihradu, na naše území z Řecka, snad ze Soluně. Dodnes je v Řecku vážené jméno Janis Cimickis, který založil klášter Velkou Lavru. Jisté však je, že ani já bych se nenarodil, kdyby se babičce za první světové války nepodařilo dovést pět dětí přes Černé moře zpět do tehdejšího nového Československa. Jedno z těch dětí byl i můj otec.

Já se narodil v Praze na Hanspaulce. Je to místo, na které hrozně rád vzpomínám. Každý jsme odněkud, každý máme svůj kout, kam se rádi vracíme ve vzpomínkách. V dětství nám tam vše připadalo obrovské, nádherné… Dospělé oči to pak vidí trochu jinak…

Hanspaulka je místo, které lze směle srovnat s kterýmkoli malým městečkem i vesnicí, protože se tam v podstatě všichni znali. A ještě dnes, potkají-li se dva Hanspauláci, dokážou předlouho vzpomínat na své kamarády a známé a jejich prostřednictvím se znovu vracejí do dětství.

Hanspaulka je také kopec nad Dejvicemi. Kopec, který se z jedné strany svažuje do Bubenče a Dejvic, na druhé pak do údolí Tiché Šárky. Místo opředené mnoha pověstmi a legendami.

Ve středovku pokrývaly stráně především vinice. Dodnes existují konkrétní důkazy, že zde měl vinice pracovník císařské kanceláře Petr Fetr a další. Historie Hanspaulky však sahá mnohem dále, především v místech, kde stojí kostel svatého Matěje. Právě tady, podle legendy, jsou pohřbeni Ctiradovi druhové, které proradná Šárka dovedla typicky ženskou lstí a zradou do záhuby. Prostý kostelík, stojící nad romantickým údolím Tiché Šárky, skrývá mnoho půvabů stejně tak jako hřbitov kolem něho. Leží tu Josef Kopta, Václav Řezáč i Josef Kemr.

…Pro nás děti byla však Hanspaulka obrazem něčeho, co mělo duši. Byla tu spousta malinkých obchůdků… Obchůdky měly ještě své původní majitele, a tak se chodilo nakupovat k Odkolkům, do mlékárny k paní Hruškové, do kožešnictví k Šinovským. Paní Boříková měla papírnictví a pan Kracík byl švec.

Hanspaulka byla přístupná pouze trolejbusem, který jezdíval z Bořislavky a konečnou měl u kostela sv. Matěje v místech, kde bývala slavná Matějská pouť. Ta se však za mého mládí přenesla definitivně na náměstí do Dejvic. Vždy v únoru jsme se na ni moc těšili. Seběhli jsme kolem zámečku třešňovkou a byli jsme na dejvickém kulatém náměstí…

Ale Hanspaulka skrývá ještě jednu zajímavou architektonickou památku. Vedle rokokového zámku Hanse Paula Hippmana jsou tu celé tři ulice na Babě. Od kostela sv. Matěje až ke zříceně, která ční nad tratí. Snad to byla původně poslední hláska nebo vinný lis. Když se svého času stavěla zmíněná trať, líbila se dělníkům zřícenina natolik, že ji opravili.

…Kousek pod zříceninou, ze které se kdysi předával kouřový signál směrem na Pražský hrad, blížilo-li se nějaké nebezpečí, je ve skále malá jeskyně a v ní, jak jsme věřili, je zakopán poklad. Nejenom, že jsme tomu věřili, jali jsme se ho také vykopat. Naštěstí na nás nespadl strop! Ovšem přesně jsme věděli, co s pokladem uděláme. Nenašli jsme ho, škoda…

Poklady se však skutečně nacházely na druhé straně Šárky v polích. Byly to poklady archeologické, z doby lovců mamutů, z nejrůznějších kultur našich předků. Chodívali jsme sbírat střípky vždycky na jaře i na podzim. Po orání se dostaly na světlo a pro nás to byly vzácné poklady, zejména z doby lidu popelnicových polí…

Vraťme se ale zpět na Babu. Tato čtvrť je skutečnou památkou, skvostem. Vyrostly zde vilky, každá jiná, chlouba architektury 20. a 30. let, projektované například architektem Gočarem a mnoha dalšími osobnostmi. Každý z těch domů v sobě nese pečeť úrovně tehdejší moderní architektury.

Čtvrť Baba tvoří ojedinělý architektonický komplex moderního sídliště, ke kterému se nyní, zejména na Západě intenzivně vracejí. Tehdy naši architekti předběhli dobu o více jak padesát let.

…A ještě něco mi utkvělo z dětství… Byly to některé konkrétní profese. Například metař měl na starosti hlavní ulice na Hanspaulce. Smetal březovým koštětem i chodník a odpadky nakládal do káry. Jak jednoduché… V Paříži jsou dodnes. Škoda, Praha by si také zasluhovala čistotu. Zmizeli i klasičtí pošťáci té doby. Za mého dětství k nám jezdila modrá bryčka tažená koněm, která rozvážela balíky a dopisy. Když kůň stojící před domem něco utrousil, stala se tato relikvie majetkem pána domu. Vyběhl s lopatkou a šup na zahrádku. Bylo uklizeno…

Nedá se nic dělat, koník s sebou odnesl i vzpomínky. Čas plyne příliš rychle a nedokážeme ho ani dostatečně vychutnat. Každý den, který prožijeme, bychom měli procítit, uvědomit si ho tak, abychom mohli říci, že jsme svůj život neprožili nadarmo…

Škola hrou?

…Naše generace prožívala mnoho historických zlomů. Do školy jsem začal chodit v době doznívání kultu osobnosti, v roce 1954. Dělo se toho hodně… I nám dětem bylo divné, proč se v knihách a učebnicích přelepují některé stránky. Škola, do které jsem chodil, byla v Sušické ulici číslo 1000. Tahle osmiletá střední škola byla místem, které na devět let ovlivňovalo naše osudy. Měli jsme obrovské štěstí, že naší učitelkou v první třídě byla šedovlasá paní Štěpánka Karpíšková. Její jméno uvádím hrozně rád, protože to byla osoba, která by si zasloužila být ve všech učebnicích pedagogiky. Byla výborný psycholog, rozuměla dětským duším. A hlavně nám uměla přiblížit to, co měla sama ráda.

Narodila se na Slovensku pod Tatrami, na Oravě. Do Čech se vdala a vystudovala učitelský ústav. Byla to zvláštní, laskavá osoba, hluboce věřící. I v onom období padesátých let šlapala každou neděli po hlavní třídě Na pískách až ke kostelu sv. Matěje.

Období první třídy bylo hodně proticírkevní, ateistické. Polovina naší třídy chodila do náboženství, dostávali svaté obrázky, my ostatní jsme měli volno. A tak jsme si tak trochu záviděli…

Paní učitelka v nás vypěstovala zdravou ctižádost, lásku ke všemu, co je bezbranné a co nás obklopuje v přírodě, ke krásám historie, k osobnostem. Měla v sobě nejen noblesu, ale i lásku k dobrým lidem.

První čtyři roky jsme absolvovali v malých paviloncích mimo hlavní budovu. Topilo se v kamnech a to byla pohoda.

Naše učitelka nám vštěpovala spoustu nových informací a my jsme ji rádi poslouchali. Jakou lásku chovala ke Slovensku! A tak když se k nám přistěhoval odtamtud chlapec, jmenoval se Dušan, a měl krásný zbojnický kroj z Oravy, záviděli jsme mu, že má něco víc společného s učitelkou než my ostatní.

Paní učitelka byla spravedlivá. Na třídní schůzce pochválila, řekla, jak se kdo učí, ale nikdy nikoho nezarmoutila. Například Iványk byl dyslektik a skutečně mu to učení nešlo. Ale ona jeho mamince nic nevytýkala, řekla: „Víte, ono mu to moc nejde, ani čtení, ani psaní, ani počítání, ale zase má dobré srdce… Představte si, tuhle mi nabídl jablíčko, které měl s sebou na svačinu…“ A světe, div se, maminka neodcházela ze třídní schůzky s pocitem, že její syn je hlupák, ale naopak měla pocit, že její dítě není ztracené.

My jsme si našich učitelů moc vážili. Kantoři měli tehdy ke svému povolání úctu a pokoru. A nejen ta naše, ale i ve vedlejších třídách…, třeba učitelky Dobruská a Kašparová. To byly učitelky a také velké turistky. Všechny se do-

žily téměř devadesáti let a až do pozdního věku, kdy už dávno neučily, měly obrovský vztah k přírodě, který přenášely na své žáky. A nesmím zapomenout na Lexu Bokšaye, který nás učil o něco později. Byl to kdysi, po Pláničkovi, obdivovaný brankař Slávie s fenomenálním výkopem od branky. Při některých lumpárnách jsme jeho umění pocítili na sedací části těla a tím to bylo vyřízeno, bez poznámek do žákovských! Nedávno se dožil devadesátky a prý ještě leze po stromech.

Ostatně, byla to také naše učitelka, která nás vyprovokovala k založení kroužku mladých průvodců Prahou. Kroužek měl sloužit k provádění dětských návštěvníků Prahy, kteří přijížděli do hlavního města na spartakiády a na výlety ke konci školního roku. Paní učitelka byla na Prahu velice hrdá a my jsme tuto její hrdost podědili.

Děti mají obvykle sklon k přehánění a s námi to bylo stejné. Přečetli jsme obrovská kvanta pragenzií a historických knih. Pochopitelně jsme měli tendenci si svoje nabyté vědomosti ověřovat. A nedělní odpoledne s Pražskou informační službou nabízelo i vítanou příležitost. S chutí a dětskou zlomyslností jsme kladli „profesionálním průvodcům" otázky, na které neznali odpovědi. Dokonce jsme soupeřili mezi sebou.

Abychom se dověděli co nejvíce, využívali jsme služby pojízdné knihovny, která každý týden na Hanspaulku jezdila.

Čítali jsme i s baterkou pod peřinou. „Zkonzumovali" jsme za krátkou dobu spoustu různých průvodců a historických příruček. Ze všech nejzajímavější byla kniha E. Pocheho „Prahou krok za krokem", tu jsme znali do každého detailu.

Nejen Praha nás upoutala, ale také doba Karla IV., husité, Jiří z Poděbrad… Byli jsme dobře připraveni. Každý měl při provádění svůj objekt. Já jsem měl nejraději Týnský chrám. Byl jsem tu strašně rád, získal jsem o kostelu spoustu podrobností, znal jsem i kostelníka. Jmenoval se Davídek a vypadal, jako by ho Lada vymaloval. V kostele byl vynikající farář Jiří Reinsberg, který pořádal na faře učené disputace, kde se scházeli intelektuálové z filozofické fakulty, věřící i ateisté. Bylo to velice zajímavé a poučné.

Doktor Reinsberg byl člověk moderní. V loděnici, někde v Braníku, měl i svoji kánoi a často na ní jezdíval. Rád nám ukazoval kostel, dovolil nám protekčně jít s ním i na věž, která byla jinak nepřístupná, a my mohli až nahoru. Viděli jsme zvon a místo, odkud se díval mistr Kampanus na popravu českých pánů. A tohle všechno v nás vyvolalo obrovskou touhu ještě více znát.

V té době jsme také měli turistický oddíl a jezdili jsme i mimo Prahu,

třeba do Mokropes. Kolem Berounky nebyly tehdy žádné chaty, ne jako dnes. Dalo se tam stanovat nebo přespat v turistické ubytovně. A večer jsme si udělali táborák a k tomu všemu ještě nějaké hrůzostrašné vyprávění…

Někdy jsme si zase jenom četli, nejraději Žáka a Radu. Zkrátka jsme vychutnávali tu tehdejší touhu po přírodě. Měli jsme přírodu rádi, už i proto, že na Hanspaulce k nám byla velice štědrá. Vždyť jen kousek od Hanspaulky je údolí Šárky. A stačí vyrazit směrem k topolům na obzoru, tam, kde bývala Petschkova zahrada, a potom dál směrem na Lysolaje a dostat se do údolí Houslí, krásného a romantického. Těch možností byla celá řada…

To jsme se ale dostali tak trochu mimo školu, vlastně ne, vždyť příroda do ní patří. Patří sem i naše kamarádství…

Měli jsme partu kluků. Chodívali jsme na objevitelské výpravy do okolí, sportovali a nechali se unášet fantazií. Bylo to krásné kamarádství. Potom se přidali další a bylo nás sedm: tři Honzové, dva Jirkové, Oleg a Pavel. Měli jsme takový pocit, že patříme k sobě, a když nemohl jeden, tak ho zastoupil druhý. Někdy jsme chodili všichni, jindy třeba jen dva. Vztahy mezi námi byly vzácně upřímné. Každý z nás měl vlohy na něco jiného a každý z nás se taky stal v životě něčím jiným. I dnes máme k sobě ovšem velice blízko.

Naše klukovské období těch prvních školních let bylo poznamenáno hledáním sama sebe a hledáním sebe v kontextu doby.

Čas utíkal v těch letech mnohem pomaleji, než by si tehdy člověk přál. Všichni jsme toužili po tom, abychom byli starší a dospělejší. Neuvědomovali jsme si, že právě tento náš čas patří k tomu nejhezčímu…

Dědeček, babička a celá naše rodina

…Na své prarodiče si moc nevzpomínám, především na oba dědečky. Otcův otec byl středoškolský profesor dějepisu, zeměpisu a němčiny. Zemřel, když mi bylo osm let. V té době byl již dávno v důchodu. Přestal učit v roce 1948, kdy se znovu měnil způsob, jakým se přednášely dějiny. A protože v životě zažil takových obratů příliš mnoho, rozhodl se pro klid na odpočinku. Byl to člověk, který dával přednost ústraní a v přírodě měl svoji samotu a klid. Babička ho přežila o mnoho let a zemřela až v 96 letech. Mimo Parkinsonovy choroby, která ji vyřadila z pohybu, byla psychicky velice čilá a zdravá. Byla profesorkou latiny a řečtiny a uváděla pokaždé do úžasu ošetřující lékaře v nemocnici, které s chutí zkoušela z latinských slovíček.

Otec mé matky byl soukromý truhlář a vydržel tak až do konce svého ži-

vota. Umřel, když mi bylo 10 let. Na něj si pamatuji trochu víc, protože jsem s ním chodil do lesa na houby. Měl také rád přírodu a bral mě s sebou již jako malého chlapce. Lásku k přírodě jsem zdědil od něj.

Na dědovu dílnu si vzpomínám velice rád. Vonělo v ní dřevo, pro mě ten nejlahodnější parfém na světě. Vonící dřevo, klíh a teplo jeho dílny, to je velice jasná vzpomínka. Babička, která ho přežila také o více jak dvacet let, žila po jeho smrti s námi. Po dědovi, který byl soukromník, měla jen velice malý důchod. Nebylo možné, aby žila sama.

Takže v naší rodině, kde v té době pracoval jenom otec, který byl právníkem, nás bylo pět. Maminka, otec, babička, brácha a já. Když začal můj bratr chodit do školy, maminka šla pracovat.

Žilo se tak trochu jinak než dnes. Televize přišla až později, a tak naším večerním průvodcem byl hlavně rozhlas. Rozhlasové hry, pohádky, četba na pokračování, živé slovo a písničky, to byl velký výběr zajímavostí a nových informací. Rozhlas a knížky mne provázejí dodnes.

Četl jsem hodně a nejrůznější knihy, ne jenom dětské autory. Sotva jsem se naučil číst, přečetl jsem, co bylo v knihovně, a pak jsem si každý čtvrtek vypůjčil knihy nové. Bylo to jako droga, rozvíjelo to naši fantazii, inspirovalo zvědavost. Pevně věřím, že se lidé zase jednou k zajímavým a poutavým knížkám vrátí…

Můj bratr Petr

…Můj bratr je o šest let mladší a vždycky byl diametrálně jiných zájmů. Jestliže já jsem dokonalý nešika a technický antitalent, on měl praktického ducha a talent na všechny sporty, o něž jen tak zavadil. Doplňovali jsme se dokonale a to platí dodnes. Musel, chudák, vydržet pozici mladšího, který přichází později a všichni ho srovnávají se starším sourozencem. Mezi jeho spolužáky patří třeba Ivan Hlas, který krásně psal a maloval, a také proto vedl třídní kroniku. Dodnes ji má prý schovanou doma!

Petr hrával velice dobře pálkový tenis, byl i mistrem Prahy a dodnes si vzpomínám na finálové zápasy, které jsem u kurtu prožíval psychicky mnohem hůř než on. A intenzivněji, než kdybych hrál sám.

Petr hrál chytrý útočný tenis, dobře servíroval, nebál se bodovat na síti přesně umístěnou smečí k postranní čáře…, ale já měl zpocené dlaně a v těch kritických momentech jsem raději zavíral oči.

Kolik vynikajících tenistů vyšlo právě z jeho vrstevníků! Bratří Zábrodští, Ševčík, Granát, Navrátilová, Týra, Brázda, Vrba… Na jednom z turnajů

postupně vyřadil dva hlavní předpokládané favority, talentované bratry, a jejich otec málem skončil s infarktem.

A právě na tuhle zasutou historku jsem si vzpomněl nedávno, protože na stejném turnaji hrála i talentovaná dívenka, jmenovala se Halina…

Dnes je slavnou spisovatelkou, moderátorkou a šéfredaktorkou. Ovšem Halina Pawlovská!

Senzační prázdniny

…Ze všeho nejvíce se asi děti těší na prázdniny. Alespoň já se vždy těšil. Prázdniny začínají tím, že dítě přinese vysvědčení. Zároveň s tímto důležitým dokumentem jsme si nosili i učebnice na další školní rok. Vždy mě zajímalo, co se budeme učit příště, zejména v češtině, zeměpisu a dějepisu. Nedalo mi, abych je podrobně neprolistoval.

A pak už přišly opravdické prázdniny a dovolená s rodiči. Trávili jsme je všichni pohromadě na letním bytě. Ten náš byl v mém nejútlejším dětství v Orlických horách v Deštné. Dnes je to velice oblíbené místo, zejména v zimních měsících. Za mého mládí to ale bylo více romantické.

Pronajímali jsme si pokoj u jisté paní Cimrové v centru Deštné. Domek stál kousek od potoka se pstruhy, které jsme chytali do ruky. Na dosah byly kopečky a stráně. Cesta na Masarykovu chatu byla dramatickým dobrodružstvím. Povídalo se, že polští celníci chytají sběrače borůvek, kteří nedopatřením udělají pár kroků do Polska. Zatknou je a odvedou budovat Varšavu… Zvláštní doba. Bylo nám divné, že by něco takového mohla dělat spřátelená země, ale údiv nebyl na místě… Byla to doba procesů a krutostí.

Většinou se nás tyto události moc nedotýkaly. My děti jsme to tak nevnímaly, ale když otec jedné dívky z vedlejší třídy dostal doživotí…

Dovolená přinášela vždy nějaká překvapení. Dny, které jsme trávili v Deštné, byly často prošpikovány putováním po místních krásách přírody i po pamětihodnostech. V Orlických horách jich nebylo málo. Narodil se zde Karel Čapek, Božena Němcová sem umístila svoji Babičku. Ale nejvíc mě poznamenal můj první houbařský zážitek. V jednom háječku jsme našli po dešti společně s tátou takové množství kozáků a křemeňáků, jako už nikdy v životě. Ani jsme je nemohli pobrat.

O něco málo později jsme začali jezdit do Kořenova v Jizerských horách. Prožívali jsme tu obvykle jeden měsíc.

Ten druhý jsem pak trávil v Teplicích u strýčka. K němu jsem jezdil i dříve. Bylo to tam moc fajn. Strýček bydlel v příjemné vilce se zahradou na kraji

staré lázeňské čtvrti. Skamarádil jsem se s místními dětmi a taky jsem tam hodně četl.

Do Jizerek jsme začali jezdit, když mi bylo deset. Hned mě uchvátily nádherné lesy a kopce a večer světla rozsvěcujících se oken v chaloupkách rozhozených po stráních. Bylo odtud jen kousek do Krkonoš. Nepamatuji si krásnější cestu než z Harrachova k Ručičkám a přes Kotel k Hančově mohyle, přes louku až na Labskou boudu, odtud pak na Violík, Mužské a Ženské kameny zpět přes Voseckou boudu do Harrachova. Ale i Jizerské paseky s muzeem Věnceslava Metelky, jehož vzpomínky posloužily K. V. Raisovi k napsání Zapadlých vlastenců, nebo Malá Jizerka mě okouzlily…

Jmenovala se Jiřinka…

…V krásném prostředí Jizerských hor jsem zažil své první prázdninové lásky. Jedna se jmenovala Jiřinka a to mi bylo mezi devátým a desátým rokem. Ona byla ještě mladší, taková hubená holčička. Byla také s rodiči na stejné podnikové chatě. Ta chata se jmenovala Jizerka a nebyl to žádný komfort. Topilo se v kamnech, byl tu jediný vodovod v přízemí a voda se do umyvadla nosila v konvích, ale zato tu byla společenská místnost s ping-pongem, kam chodily hlavně děti, které sem přijely s rodiči, a mezi nimi byla i tahle Jiřinka, která se mi moc líbila.

V tom věku si člověk nechce nic takového přiznat, ale vzpomínám si, že to bylo zablýsknutí jak při bouřce, náhlé a neodvratné. Stačilo, abych ji uslyšel na chodbě, a musel jsem zůstat chvíli stát a snad i zavřít oči. Probouzel se cit. Bylo to to nejkrásnější a s ničím nesrovnatelné, i když jsme přitom jen vynášeli vodu do pokoje. Posléze jsme podnikli nejrůznější výpravy, večer si povídali, hráli si, a dokonce jsme zorganizovali pohřeb mrtvému ptáčeti… To všechno pro nás bylo zvláštním způsobem spojující.

Je s podivem, ale dodnes, když jsem unavený, probouzí se ve mně touha ocitnout se v Jizerských horách… Když jsem byl mnohem později dlouhodobě ve Francii, zdál se mi takový sen nejméně třikrát. Probouzel jsem se někde na nádherné voňavé louce kousek od Kořenova.

Dnes jsou Jizerské hory zdevastované, ale stejně… Může být někde krásněji? Stoupáte-li na Malou Jizerku kolem Bukovce, nebo když jdete směrem na Vysoké nad Jizerou. Mám je rád v zimě i v létě. A tak si uvědomuji, že úplně první moje lásky byly a jsou spojeny s horami…

Vynikající parta

…Prázdniny by nebyly úplné, kdybych jich část neprožil doma. Byl jsem rád vždy, když se to podařilo, protože na základní škole jsme byli vynikající parta kluků. Honza Fibiger je dnes architekt, Jirka Čehovský dramaturg a redaktor a v současnosti homeopat a léčitel, Jirka Lamberk je lékař v Miami. Pavel Jílek je dnes inženýrem a Honza Bruthans je taky doktor, Oleg Petrželka novinář.

Nepodařilo se nám, abychom byli všichni vždy ve stejnou dobu na prázdninách doma. Ale jak to šlo, vyráželi jsme třeba na malé koupaliště v Tiché Šárce, nebo jsme pochodovali k Suchdolu, Lysolajím a tak podobně.

Vzpomínám si na různé zajímavé osobnosti, které jsme na svých toulkách potkávali. Na Pískách bydlel spisovatel, o němž jsme věděli, že byl sekretářem prezidenta Masaryka, Josef Kopta. Napsal knížku „Hlídač číslo 47", kterou jsem rád četl. Na Babě bydlel zase spisovatel Václav Řezáč, který napsal i mnoho knížek pro děti.

Na Černém vrchu, v domě s modrým plotem, bydlela spisovatelka, kterou jsme už jako děti s Jirkou Lamberkem navštěvovaly. Vyprávěla nám nejprve své pohádky, a když jsme byli starší, uvařila nám nejprve její hospodyně paní Běhounková čaj a pak v salonu, plném obrazů, si s námi povídala. Nejvíc na mě zapůsobilo vyprávění o Paříži. Byla tam v roce 1907, kdy rok studovala na Sorboně. Odtud si přinesla látku ke svým knížkám, třeba „Náměstí republiky". V té době se také rozhodla, že přeloží Bídníky V. Huga a říkala o Paříži: „Víte, kluci, to město je podhlodané jako ementál. V podzemí jsou stoky, ale také metro, kterým se dostanete všude." A já jsem si strašně přál vidět, jak vypadá město, které je podhlodané jako ementál… Tahle spisovatelka se jmenovala Marie Majerová.

Já ji mám v paměti od těch dětských let jako starou paní, která k nám byla velice laskavá a symbolizovala pro nás představu spisovatelky.

A to zůstává i po letech, když člověk dospěje, mnohé pochopí a dozví se řadu podrobností, které i takovou legendu stavějí do jiného světla.

Ono je těžké opravovat dětské představy…

Jak jsme dělali delegaci

…Chodívali jsme s Jirkou k paní spisovatelce někdy jen tak, jindy nás vyslala škola. Byla naší patronkou, a tak jsme jí chodívali blahopřát při různých příležitostech. Jednou, to bylo asi v osmé třídě, jsme přišli zase gratulovat k MDŽ, předali kytici, vypili obligátní čaj a ona nám nabídla: „Jestli chcete,

kluci, tak já vás vezmu na spisovatelskou besedu na jednom sídlišti v Praze. Tam je krásná nová škola. A taky tam bude paní Eva Vrchlická, herečka z Národního divadla a dcera básníka Vrchlického, recitovat úryvky z Havířské balady… Tak co, půjdete?“

Samozřejmě jsme se rádi ulili ze školy a Majerová nás vzala autem. Ale když jsme přijížděli ke škole, začali jsme si uvědomovat tu zvláštní situaci. Oni přece pozvali spisovatelku Majerovou a ne nějaké dva čtrnáctileté kluky…

Když vystoupila z auta, opírajíc se o hole, protože už špatně chodila, hned jsme byli vedle ní. Ať si aspoň myslí, že jsme třeba její vnoučata… A vyšlo to. Místo jedné kytice byly najednou tři. Pionýrka řekla, že je šťastná, že nás poznává, my jsme řekli, že taky. Drželi jsme se paní Majerové jako klíšťata a snažili se s nikým nemluvit. Potom jsme šli dolů, kde nás posadili.

A dodnes si vzpomínám na okamžik trapnosti, který jsme tu zažili. Majerová přesto, že byla stará, nebyla dementní a hloupá. Když jsme tak pohodlně seděli, přiběhla nějaká učitelka a přinesla knížku, o které bylo zřejmé, že ji teď koupila v knihkupectví. Byla to Siréna, povinná četba, kterou nikdo nikdy nečetl. Být to kniha brožovaná, nebyla by jistě ani rozřezaná. Postavila se před Majerovou a říká: „Víte, soudružko Majerová, já jsem tak šťastná, že vás poznávám…,“ začala a nám naskakovala husí kůže. „Víte, já když jsem nešťastná, unavená a přijdu domů, tak si otevřu tuhle knížku a hned se ve mně rozlije taková síla…“ Neuvěřitelné voloviny!

Čekali jsme, že Majerová vezme hůl… Hrozně nás v tu chvíli mrzelo, že to neudělala. Bylo to na nás i vidět. Majerová tu knihu podepsala a učitelka, myslíc si, že když knihu vychválila, je vše o. k., povídá: „Škola je připravena k prohlídce. Děti se na vás těší…“

V tom okamžiku ji stihl trest. Taková malá pomsta. „Víte, já jsem unavená, nemůžu chodit, ukažte ji chlapcům…“ A teď si představte, do třídy vchází za doprovodu učitelky dva kluci místo spisovatelky Majerové. Nikoho nenapadlo změnit program. Třída zdraví své vrstevníky a zpívá jim písničku. Učitel ukazuje výstavku obrázků a říká, jak je šťastný, že nás poznává… Cítili jsme se hrozně. Chodili jsme od třídy ke třídě a nikoho nenapadlo nás zkrátka vyhodit, naopak.

Nakonec jsme prošli celou školu a úplně zpocení jsme se vrátili k Majerové. Ona se na nás podívala a povídá: „Tak co, kluci, jaké to bylo?“

A s jakýmsi zadostiučiněním pohlédla na doprovod.

Něco jsme s Jirkou zabručeli a byli jsme rádi, že to máme za sebou…

Majerová a naše divadlo

…Moje další vzpomínka na Marii Majerovou je ze střední školy.

Hned v prvním ročníku jsme se rozhodli uspořádat autorské představení našeho divadla. Bylo sestavené z výstupů na předscéně, skečů, veršů a hlavně písniček, kde jsem psal texty a Jirka Lamberk hudbu. (Ostatně naše divadelní počínání nás spojilo s dalšími novými kamarády, ale o nich až později.) Divadlo nás bavilo již od osmé třídy a nyní jsme se chtěli trochu ukázat. Jednou mezi řečí jsme o tom řekli i Majerové.

V den premiéry jsme se třásli v zákulisí a čekali na začátek. Najednou se tam objevil jeden spolužák a říká:

„Kluci, mám pocit, že sem jde Majerka…"

Zarazilo nás to. Povinná autorka na nepovinném představení, to asi není to pravé… Co se dalo dělat. Bylo vyprodáno, jen dvě čestné vstupenky vlastnila ředitelka a její manžel. Posadili jsme tedy Majerovou na jedno z těchto míst. Spolužačka, uvaděčka, měla za úkol to ředitelce vysvětlit, že to snad pochopí.

Nepochopila, myslela si, že je to kontrola ze Svazu spisovatelů, a byla z toho strašně zděšená. Netušila, že nás Majerová zná od dětství. Navíc Majerová už špatně viděla, a proto si přinesla do divadla normální dalekohled, triedr. Měla nás asi jako na dlani, ale bylo to velmi nápadné. Představení probíhalo dobře, zdálo se, že Majerová se výborně baví. Jen až v závěru, před přestávkou, nezvládla pointu a zasmála se dříve. Tím na sebe upozornila publikum a to se hlasitě projevilo… Ředitelka se snažila zjišťovat viníky, ale už byla přestávka. Majerová se nám omlouvala, že asi něco spletla, a přitom nám říkala Honzo a Jirko. Ten moment ovšem zcela změnil naše postavení ve škole.

Druhý den byla sobota a to jsme chodili s Jirkou pravidelně do ředitelny v 10 hodin, abychom dostali vynadáno. Ono bylo vždycky za co. Profesor dějepisu, který samozřejmě věděl o včerejším představení, návštěvu v ředitelně patřičně okomentoval:

„Až se vrátíte, budete ještě posluchači tohoto ústavu?"

Co jsme měli odpovědět? S malou dušičkou jsme zaklepali na dveře.

„Dále," ozval se sladký hlas. Vstoupili jsme. Na stole byly šálky na kávu. To nás trochu uklidnilo, ředitelka čeká návštěvu, nebude mít čas. Ředitelka, říkali jsme jí Terezka (a ředitelně Terezín), na nás vlídně pohlédla a řekla:

„Chlapci, jak se vám včera hrálo?"

My na to, že dobře. Bylo to podezřelé: je na nás najednou tak laskavá, v tom bude nějaká záludnost…

„Vy byste asi chtěli volno, že? Po tak náročném výkonu chodit v sobotu do školy…“

„Ne, kdepak, nechceme,“ bránili jsme se. To tak! Takhle se chovají ke všem odsouzencům, ještě poslední cigaretu, kafíčko a pak ke zdi…, tedy přineste učebnice a už nemusíte chodit… To v žádném případě!

Ředitelka nám ovšem nedala šanci: „Dáte si kávu, chlapci?“

My zase zděšeně, že ne. Představa odsouzence a jeho posledního přání nás vystrašila. Začali jsme se vymlouvat, že máme přece dějepis, ale ředitelka jen odmítavě mávla rukou. Pak přišla sekretářka a začala nám nalévat kávu. Pořád jsme nechápali, o co jde. Pochopili jsme to vzápětí, když se na nás ředitelka mateřsky podívala a řekla:

„Chlapci, jak vy se znáte se soudružkou Majerovou…?“

A to jsme už pochopili úplně přesně a odpověděli jsme:

„Jak? Odmalička…“

Tak se změnil náš profil darebáků na miláčky paní ředitelky. Od té doby jsme museli účinkovat na všech školních akcích.

K Marii Majerové se váže ještě jedna vzpomínka. Když jsme hráli naši poslední premiéru, to jsme již byli na lékařské fakultě, přijela za námi. Tehdy vyšla její poslední knížka „Dívky tepané ze stříbra“. Měla slušnou kritiku a Majerová ji přivezla s sebou. Dolů do divadla už nešla, poslala pro nás řidiče. Přinesla nám knížku a chtěla vědět, co si o ní opravdu myslíme. Slíbili jsme, že si ji přečteme.

Asi za čtrnáct dnů jsme se s ní setkali a Marie Majerová se nás na „Dívky“ zeptala.

„Je pěkná, líbila se nám…“

Dívala se smutně: „Tak to jste ji nečetli…“

Cítili jsme se sami před sebou vnitřně trapně. A musím se přiznat, že i když jsem se zrovna chystal na zkoušku z anatomie, tak jsem tu knížku večer přečetl. A myslím si, že to byla zajímavá knížka. Ale o tom, co si o knížce opravdu myslím, jsem už Marii Majerové povědět nemohl. Když jsme se zase rozhodli, že za ní zajdeme, dozvěděli jsme se, že je vážně nemocná, leží v nemocnici a její stav návštěvy nedovoluje. Dva dny nato zemřela. Už jsem nikdy neměl možnost napravit to, co jsem slíbil. Vlastně to činím až dnes.

Na návštěvě u Vlasty Buriana

…Vraťme se však na devítiletku. Už tehdy jsme si dělali plány, jak budeme hrát divadlo, jak budeme režiséry, autory a vůbec všechno kolem divadla.

Popadla nás velká vášeň a začali jsme sbírat podpisy a fotografie herců. Jeden z nich bydlel přímo na Hanspaulce. Na základě malého dekretu jej vystěhovali z jeho vily v Dejvicích, a tak se stal vlastně naším sousedem. Byl to muž, kterého jsem velice obdivoval, Vlasta Burian. Vzpomínám si, jak jsme se v zimě 1962 odhodlali a šli jsme ho navštívit. Měli jsme s sebou jeho starší fotografii vystřiženou z časopisu. Vybrali jsme si však špatné dny. Zrovna byla velká epidemie španělské chřipky. Ta postihla i již tak velice nemocného Vlastu Buriana. Jeho paní nás ale přivítala s velkou radostí a byla ráda, že za ním někdo přišel. Vedla nás nahoru do jeho pokoje. Ležel s podloženou hlavou, pokašlával, ale oči mu pořád jiskřily.

„Najdi chlapcům nějakou pořádnou fotografii! V té krabici ve skříni," nabádal ženu.

A tak mi věnoval fotografii s podpisem „Janovi Vlasta Burian." Stáli jsme ve dveřích pokoje, abychom nedostali chřipku, Burian si hověl v naducaných peřinách a jeho paní nám vyprávěla, jak se těší, až bude zdráv a bude moci natočit zase novou pohádku s Werichem… V rohu předsíně visel zimník z třicátých let a měl zalátaný rukáv… A to je také moje poslední vzpomínka na krále komiků. Asi za čtrnáct dní jsme se dozvěděli, že Vlasta Burian zemřel. Už se nového natáčení nedočkal!

Bylo mi třináct…

…Bylo mi třináct a poezie mě okouzlila. Byla to doba, kdy se v nás, pomalu dospívajících, probouzely nejkrásnější a nejtoužebnější myšlenky být s někým, chvilku se s ním vidět. Tehdy, myslím, bylo to na jaře, jsem začal psát první básničky. Zakrátko jsem přečetl nejenom klasickou poezii, od Sládka přes Sovu, ale i moderní, která mi byla samozřejmě bližší, hlavně Seifert, Nezval a také Hrubín. Velice brzy jsem si zamiloval především Miroslava Holuba.

V té době jsem začal chodit na tenisové dvorce. Tenis na Hanspaulce, to je zvláštní kapitola. Dejvický tenisový oddíl byl velice dobrý. Mezi osobnosti zdejších dvorců patřil mistr ČSR hrabě Richard Schönborn, ale také Honza Kukal nebo bratr Slávka Šimka, spolužák z vedlejší třídy. Můj o šest let mladší bratr zde hrál také. Dělal jsem mu „kouče". Byl jsem moc rád, když se brachovi dařilo.

Tenis se nám moc líbil. Chodili jsme na něj rovnou ze školy, hráli jsme i o sobotách a o nedělích, nejdřív na žákovském kurtu, později i na velkém, ale jen v odpoledních hodinách. Zjistil jsem, že mi tenis naprosto vyhovuje přesností, fantazií, ale i potřebnou fyzičkou.

Hráli jsme však také volejbal, a to všude, kde to bylo možné. Za síť sloužil natažený provaz. A pak tu byla košíková. Na fyziku jsme měli Hanu Ezrovou, kapitánku mužstva košíkové, které vyhrálo na MS v Brazílii. Její čisté koše z poloviny tělocvičny na nás působily přímo magicky. Každý z nás chtěl být najednou košíkář. Kdo se v tom měl vyznat? Na pracovní vyučování a tělocvik nás měl Lexa Bokšay, slavný brankař Slávie. Nastoupil po Pláničkovi, hrál s Bicanem, Kopeckým a dalšími a my zase všichni chtěli být fotbalisty. Byl a je to vynikající sportovec. Ale o něm jsem už mluvil.

Naše třída měla vždycky zajímavé zážitky! I náš výlet s třídní učitelkou do jednoho města na pomezí Čech a Moravy. Třídní se zde narodila a chtěla nás představit velkým kulturním programem. Půl roku jsme jej nacvičovali. Dopadlo to však trochu jinak.

Když jsme do města přijeli, zjistilo se, že tamní škola odjela také na výlet. Nevím, jestli záměrně, ale zůstali zde jen ti vyhlášení darebáci. A vyzvali nás na fotbalový zápas. My jsme na to nebyli připraveni, protože básničky se v kopačkách nepřednášejí. Vyrukovali jsme ve špičatých lakýrkách, které se tehdy nosily, a brzy jsme toho nechali. Do poločasu jsme prohrávali 11:0. Děvčata v odbíjené na tom nebyla o moc lépe.

Potom následovalo ubytování. Hádejte kde. V bývalé věznici. Večer, když jsme měli předvést naše umění, vypnuli proud. Čekalo se hodinu, podaří-li se elektrický proud dopravit na jeho původní místo. Po programu jsme sice odešli do svých „pokojů", ale spát se nám nechtělo. Vyprávěli jsme si hrůzostrašné historky, navzájem jsme se strašili, až na nás přišla třídní a přidělila zasloužené tresty. Dělali jsme, že spíme, ale moc to nezabralo.

Druhý den jsme jeli na exkurzi. To jsme zase naštvali řidiče pískáním na zakoupené pouťové píšťalky. Celý výlet byl po návratu zakončen rozdáváním poznámek, které museli rodiče podepsat. Naše ubohá spolužačka Langerová, která byla vždycky velice vzorná, vyfasovala poznámku: „Řádila na výletě s chlapci." Na to konto jí rodiče zakázali jakékoli výlety, až do maturity.

Poznámky byly rozdány, podepsány a řádně doma ohodnoceny. Skončil další školní rok…

Naše rošťárny

…Základní škola byla nejkrásnější období. Začali jsme hrát divadlo, rádi jsme zpívali. Já zpívat neumím, ale písničky mám rád. Nejvíc nás lákaly ovšem písničky a chytré texty V+W. Sehnali jsme si proto jejich předscény a nacvičili je. Místní organizace žen nás tehdy požádala o vystoupení k MDŽ. Vybrali jsme

jednu z předscén, naprosto bezelstně, s písničkou Babička Mary… Naše úsilí však bylo vyloženo jako potměšilá zlomyslnost a skončili jsme v ředitelně. Nakonec se vše vyjasnilo, ale herecký duch byl pokořen.

Ve škole jsme patřili mezi žáky provokující a nápadné. Celou řadu drobných konfliktů jsme měli například s třídní učitelkou.

Maryčku Magdonovou od Petra Bezruče jsme se naučili nejenom česky, ale i německy. Ging Vater Magdon… Naši paní učitelku jsme pak přiváděli do pěkných rozpaků. Dnes si to dovedu živě představit a v duchu se jí omlouvám. Jenže bylo nás ve třídě víc takových a podle toho to vypadalo.

Naše třída se projevovala ovšem velkou soudržností. Například se nám ztratila třídní kniha. Všichni věděli, že je zakopána pod hnojem na školní zahradě. Zachránili jsme tak jednoho ze spolužáků, který tam měl zapsáno hodně neomluvené absence. Všichni to věděli, ale nikdo to neřekl. Našla se až za dva roky, naprosto zničená. Byli jsme po škole, ředitel vyhrožoval dvojkou z chování pro všechny, ale na nás to neplatilo.

Napadlo nás také, jak si originálně vyrovnat účty s jednou protivnou učitelkou. Naše pracovní dílna byla v suterénu za kotelnou. Dostat se z ní byl i normálně problém. Ona tam jednou zůstala poslední a ve dveřích byl klíč. Samozřejmě, že jsme všichni věděli, kdo tím klíčem otočil. Když nepřišla domů ani večer, tak ji nakonec zachránil její manžel se školníkem. Byl z toho obrovský průšvih, vyšetřovalo se, ale nikdo nic neřekl. Já to vím samozřejmě také, ale neprozradím.

Dělali jsme společně nejen lumpárny. Dokázali jsme se nadchnout i pro věc veskrze dobrou. V našem sousedství bydlel skoro stoletý dědeček. Holky z naší třídy mu chodily třikrát týdně uklízet a pro nákup. Jeden z těch našich lumpů, jmenoval se také Honza, na konci sedmé třídy propadl… Nechtěli jsme to tak nechat a celé prázdniny jsme se s ním na střídačku učili. Střídali jsme se jeden po druhém. A tak mezi stolním tenisem a koupáním jsme milého Honzu připravili na reparát. Ke konci prázdnin složil reparát na jedničku. Naučili jsme ho větný rozbor tak, že komise byla doslova šokována jeho znalostmi. Uměl to i latinsky.

Nikdy jsme naše lumpárny ovšem nemyslili nijak zle. Ani tehdy, když jsme šli jako třída do cirkusu. Cirkus jsme v lásce moc neměli, a tak jsme se na něj dobře připravili. Tehdy byla taková móda – na kus špejle se přilepila formelou poplašná patrona a proti ní hřebíček. To se pustilo na zem a patrona tím nárazem vybuchla. S tímto vybavením jsme šli do cirkusu. Čekali jsme, až bude klaun strkat hlavu do lví tlamy. Zajímalo nás, jak to po výbuchu dopadne. A skutečně na tuto situaci došlo. Naštěstí pro nás

však patrona dopadla do pilin a nevybuchla…, takže dodnes nevíme, jak by to skončilo…

Moje první básnička

…Školní léta jsou pro mne spojena i s prvními literárními pokusy. První básničku, která byla publikována, jsem napsal 12. dubna 1961. Vyletěl Gagarin a báseň byla vyvěšena na školní tabuli. Byl to slavný den, honorář byl také dobrý, nezkoušelo se. Opravdová první básnička mi byla otištěna o rok později po MS v Chile, kde naše fotbalová reprezentace velice uspěla. Až ve finále jsme prohráli s Brazílií. A o tom ta básnička byla.

V sedmé třídě jsme začali také psát první divadelní hru. S Jirkou Čehovským jsme ji dopsali ve třídě osmé a jmenovala se Oldřich a Božena. Děj se odehrával v jeskyni na Hanspaulce. Byla to hra velice aktuální. Snad nám V+W prominou.

Mám ten text dodnes někde doma uschovaný. Naše spolužačky ho přepsaly, aby to bylo čitelné. Byl to náš první pokus připodobnit se V+W, byly tam i předscény. V nich vystupovali dva protagonisté, samozřejmě já a další Jirka, Lamberk. V+W měli na hudbu Jaroslava Ježka, my jsme si museli vystačit sami. Já jsem napsal texty, Jirka hudbu. Nebylo to snad ani tak špatné, i když hodně neohrabané.

Ve čtrnácti letech jsme s Jirkou Lamberkem napsali písničku „Píseň spolužačce" a televize ji přijala do dětského vysílání. Vysílala se v aranžmá J. Jakoubka a zpíval ji Honza Prokeš. V té době to byla dětská pěvecká hvězda. No a my jsme si začali myslet, že z nás budou postupně takové osobnosti jako V+W. Dodalo nám to odvahu, a tak jsme šli za panem Werichem na Kampu, abychom získali nějaké informace. Jeho přístup k nám byl úžasný. Přesto, že byl nemocen a měl řadu životních problémů, choval se k nám laskavě a snažil se nám mnohé vysvětlit.

A musím vzpomenout i další hereckou a pěveckou osobnost, která se nám po dvě odpoledne věnovala u klavíru v ABC. Nebyl to nikdo jiný než Josef Zíma. Snažil se nám vysvětlit základní pravidla taneční písničky. V té době byl po těžké havárii, prodělal několik operací, a přesto byl ochoten pomáhat nám, mladým klukům. Za TOHLE jsem Josefu Zímovi dodnes vděčný. Potkáváme se při společné práci dost často a pokaždé si na to vzpomeneme.

Naše chuť něčemu se naučit našla odezvu i u Hany Hegerové, která bydlela kousek od školy na Velvarské a která patřila již v té době mezi první dámy šansonu.

Tím vším okouzleni, chodili jsme dvakrát i třikrát týdně do divadla na odpolední i večerní představení. Samozřejmě, že ke stání na galerii. Tylovo divadlo mělo lístky za korunu či dvě, za čtyři to bylo v Národním. Nejdražší byl Semafor, celých pět korun.

Tehdy měl Semafor velké problémy, neměl vlastní divadlo a my jsme se rozhodli, že budeme za Suchého a Šlitra bojovat, zejména za jejich písničky, které jsme znali nazpaměť. A taky třeba za Matušku, který přišel na jeviště a začal To všechno odnés' čas… A za Marnivou sestřenici. Matuška musel přidávat a přidávat. Nakonec klečel před publikem a prosil o milost. Za Suchého a Šlitra jsme se „postavili" v časopise Květy. Byla to polemika s názvem „Kam kráčí Semafor". Zapojili jsme se do čtenářské ankety a myslím si, že bych ani nyní na tom článku nic neměnil. Suchý se Šlitrem jsou pro mě velikým vzorem a ukázkou toho, jak může poezie a vtip pomoci lidem, aby se dokázali v životě lépe orientovat.

Z těch „kamenných" divadel jsme nejraději chodili do Tylova. Bylo to ještě v době, kdy zde hrála celá řada slavných herců, například Štěpánek, Smolík, Vojta, Pešek nebo další, jako Karen, Roland, Höger. Tihle všichni přicházeli do divadla o hodinu dříve a povídali si u vrátnice.

Hltali jsme je očima. Chodili jsme pro podpisy a s mnoha herci jsme se i seznámili. Nejraději jsem měl Ladislava Peška. Pan Pešek si s námi rád povídal, a když přišel hodně brzy, bral nás i na procházku. To byl zážitek! Pana Peška všichni zdravili a my jsme byli pyšní na to, že můžeme jít s ním. S Ladislavem Peškem jsem také zažil své druhé setkání s Paříží… Vyprávěl, jaký je tam široký bulvár a kolik tam jezdí aut. Já jsem si vzpomněl na vyprávění Marie Majerové a chtěl jsem Paříž vidět. Snad proto jsem pak na střední škole začal se studiem francouzštiny.

S panem Peškem jsme udělali rozhovor do nedělní přílohy novin. Když jsme mu ho ukázali, potěšilo ho to a na oplátku nás vzal do zákulisí. Ukázal nám jeviště, zařídil, abychom seděli v ředitelské lóži. Hrál se Revizor. Pešek hrál Chlesťakova. Další role hrál Pivec, Skořepová, Vojta, Filipovský, Neumann. Byla to doba, kdy byl šéfem činohry ND Otomar Krejča a kdy se tu hrál Hamlet s panem Lukavským a Smrt obchodního cestujícího s Karlem Högrem.

Divadlo mně učarovalo na celý život a strašně rád se k němu vracím. Začali jsme proto hrát divadlo alespoň ochotnicky. Mezi nejznámější herce našeho divadla na Hanspaulce patřil Vráťa Ebr, slavný pražský knihkupec. Ale to nám bylo patnáct a dětství se nám pomalu uzavíralo. Končila devátá třída a my jsme se museli rozhodnout, kam dál…

Začala střední škola

…Řada z nás zvolila gymnázium. Všichni jsme byli přijati, a tak jsme se z Hanspaulky přesunuli na Žukovovu třídu. Pokračovali jsme společně, já, Čehovský, Lamberk, Jílek, Bruthans i Fibiger. Kontinuita nebyla přerušena. Z jazyků jsem si zvolil francouzštinu a to do určité míry determinovalo můj další život.

Hned na začátku jsme se seznámili s přísným profesorem Blahovcem. Zastupoval našeho třídního, který byl ještě na vojně. Byl to matematik, vždy perfektně oblečený, nosil motýlka. Když procházel po chodbě, tak i ti největší zlotřilci dělali, že tam nejsou… Před jeho příchodem do třídy jsme se už pět minut třásli. Vstoupil, odložil si pečlivě ořezanou tužku na katedru a začal se procházet třídou. Prováděl kontrolu domácího úkolu. Sem tam někomu řekl: „Tys to opsal." A přistižený se raději hned přiznal. Nebylo vyhnutí. Jinak zkoušel. Hned v prvním pololetí nám slíbil, že nejméně polovině třídy dá pětku. A nebyl daleko od pravdy. Do konce roku se vše upravilo, protože nám vysvětlil matematiku naprosto perfektně. Byli jsme nakonec lepší než matematická třída.

Profesoru Blahovcovi se říkalo Venca. Tradovalo se to od dob chmelu. Tenkrát někdo z jiné školy lákal někoho z naší do hospody na pivo a ten se bránil slovy: „Nemůžu, on je tady Venca a on by mi rozbil hubu…" Najednou se ze tmy vynořila ruka a vlepila mu facku. A pak se ozvalo: „Když už, tak alespoň pan Václav, pitomče!" On každému vykal a my jsme považovali za velikou čest, když někomu řekl: „Vy vole, vy dube…" Z jeho úst to bylo vyznamenání. Měli jsme ho rádi i proto, že nesměl z politických důvodů učit na vysoké škole. Od spolehlivých zvědů jsme se dozvěděli o jeho vášni v karty, což ho v našich očích ještě více zlidšťovalo. Měl obdivuhodný ryzí charakter.

O prázdninách po druhém ročníku, kdy si asi špatně vypočítal dráhu sekyry, si zranil koleno. Chodil o holi a měl nás už jen krátce. V pololetí třeťáku odcházel. Vybrali jsme peníze, koupili demižon červeného vína a kytku a šli jsme se s ním rozloučit. Na lísteček jsme napsali: „Našemu Vencovi jeho blbouni". Přišel do třídy. Čekali jsme na něj v pozoru. Když jsme mu to vše předali a on si přečetl ten náš lístek, tak povídá: „Chtěl jsem vás něčemu naučit, aby vám v tý hlavě něco zvostalo…" Najednou se mu zlomil hlas a musel odejít. Zůstali jsme ve třídě sedět bez hnutí až do zvonění. Přišla franštinářka a ptala se: „Copak jste panu profesorovi Blahovcovi dali? Přišel do sborovny, s nikým nemluvil a jen se díval z okna." My jsme věděli. A maturitu z matematiky jsme všichni udělali velice dobře. Poslali jsme mu telegram a on nám telegramem blahopřál.

Naším třídním po návratu z vojny se stal Zdeněk Vohryzka a my jsme mu říkali Zdenda. Když převzal výuku češtiny, tak se ještě červenal. Pro naše děvčata však měl jednu nevýhodu, byl ženatý a měl dítě. Ale i tak mu dávala zabrat. Nosila co největší výstřihy. On z toho byl celý rozpačitý. Holky schválně vyrušovaly a upozorňovaly na sebe. A co čert nechtěl, přišla na kontrolu ředitelka. Holky ale zase hlučely a po skončení hodiny to náš třídní schytal. Vypadalo to, že ho snad vyhodí.

Nemohli jsme to tak nechat, alespoň ne my, „rytíři" z Hanspaulky. Probíralo se zrovna husitské období a to byla voda na náš mlýn. Hned při další návštěvě ředitelky jsme rozehráli naši nápravnou hru. Nechali jsme ho mluvit a hned při první příležitosti jsme se hlásili. Dost ho to překvapilo a čekal nějakou rošťárnu, přesto jednoho z nás vyvolal. A teď to začalo: Jan Hus se narodil asi v roce 1369 nebo 1371 a v šestnácti letech přišel do pražské školy, kde se stal famulem Mistra Stanislava ze Znojma…, následoval Žižka, Tomáš ze Štítného atd. Během krátké chvíle začali všichni tušit, že se něco děje. Nejvíc překvapená byla ovšem ředitelka. Při předešlém výkladu viděla, že to nikoho nezajímalo, a najednou takové znalosti. Snažili jsme se o naprosté detaily, které ani ve výkladu nebyly. I ostatní to začalo zajímat a sem tam se přihlásili. Ředitelka z toho byla úplně paf a po zazvonění řekla něco o tom, že to bylo výborné a rychle odešla. Třídní si nás zavolal, a tak jsme mu to objasnili. Od té doby byl mezi námi velice přátelský vztah. A trvá do dneška.

Na oplátku jsme navrhli, že by se mohly upravit hodiny češtiny. A tak jsme se do toho dali. Místo neustálého omílání Nerudy a Němcové jsme se probírali třeba americkou literaturou. Ale v třídní knize byla Němcová… V Památníku národního písemnictví na Strahově se v tu dobu každý čtvrtek konaly mocně navštěvované besedy o literatuře pro středoškoláky. Pokaždé jiné téma, jiný žánr: umění prózy, umění reportáže, umění poezie… a vždy ta nejzvučnější jména.

Besedu o poezii, na kterou jsme se nejvíce těšili, moderoval stařičký a bělovlasý akademik Mukařovský, přítomni byli například Karel Šiktanc, Jiří Šotola, Jiří Gruša, Antonín Brousek, Miroslav Florian a mnoho dalších, které jsme četli a obdivovali, protože tyhle roky byly prosyceny poezií, zejména mladou poezií.

K pódiu za předsednický stůl chodily lístečky s otázkami pro jednotlivé přítomné, jenom jedna hromádka narůstala a stále na ni nikdo neodpovídal. Bylo tam nesčetně variant jedné palčivé otázky. Všichni jsme věděli, o co jde, a netrpělivě jsme čekali, kdo a co na ni odpoví. Profesor Mukařovský váhal a otázky narůstaly.

Náš zájem se týkal totiž Jaroslava Seiferta, kterého jsme milovali. Cítili jsme jako nespravedlnost, že je odsunován do pozadí, protože jeho verše byly srozumitelné a zpěvné, a vůbec jsme nesouhlasili s oficiálními odsudky sbírek, které tehdy vydal, naopak nám připadaly blízké. Až někdy na konci besedy si přitáhl lístečky k sobě tehdy mladičký básník Miroslav Florian. Vstal a řekl: „Tyhle otázky by se daly shrnout pod jednu – co si myslíme o poezii Jaroslava Seiferta." Odmlčel se a pak opět vstal a dodal: „Já si myslím, že Jaroslav Seifert je básník z boží milosti." A na ta slova se v sále strhla revoluce, studenti vstali a spontánně a dlouze začali tleskat odvaze přítomných, že to dokázali vyslovit navzdory oficiálnímu postoji. A Jaroslavu Seifertovi, který si to zasloužil. Ten potlesk trval manifestačně dlouhé minuty. Ostatně, už nebylo co dodávat.

Když jsem po čase tuhle vzpomínku Seifertovi vyprávěl, říkal jsem, jak by bylo krásné, kdyby nepozorován, třeba jako muška, mohl být při tom, při té spontánní reakci tolika mladých lidí. To je nad všechny titulky a uznání!

Myslím, že mu tenkrát zářila ta bystrá a vnímavá očka o něco víc než obvykle…

Seifert je můj osud

…Vstoupili jsme do posledního, maturitního ročníku, ale naše školní pozice nebyla špatná, divadlo nám už velkoryse odpouštěli, či spíš tolerovali. Parta kamarádů divadla se rozrůstala, byli v ní nejen ti, co chodili na naši školu, ale i z druhé, divadelně nejvíce známé školy z Hellichovy ulice. Některá představení jsme dělali dohromady. Jarka Brousková, Michaela Mišková, Otomar Krejča mladší, Olda Vízner, Karel Knechtl, Naďa Gajerová, Honza Rosák, Michal Žantovský a od sousedů Jirka Štěpnička, Jarda Hanzlík, Petr Štěpánek, Eva Wagnerová, také Káťa Frýbová…, a to jmenuji jen ty, co u divadla zůstali.

Ředitelka našla v nouzi ctnost, a tak se žádná školní oslava neobešla bez naší recitace. Brali jsme to jako nutnou daň a nebránili se. Takhle v polovině září si nás zavolala „Terezka" do Terezína, pardon – do ředitelny a prohlásila: „Zítra bude dvacetiminutová připomínka mnichovské zrady do školního rozhlasu. Já budu mít projev a vy si připravte na doplnění nějakou básničku."

Přitakali jsme, tedy já a Jirka Lamberk, ale jakmile se dveře ředitelny zavřely, ani jeden z nás na to nevzpomněl. Až ráno, než jsem vyšel, mi něco

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.